

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 55.8) มีอายุ 22 - 30 ปี (ร้อยละ 40.3) รองลงมาได้แก่อายุ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 31.0) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 55.2) ตำแหน่งพนักงานส่วนตำบลสายงานปฏิบัติ (ร้อยละ 70.1) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง (ร้อยละ 94.7)

1.2 ผลการวิเคราะห์ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ขององค์การบริหารส่วน ตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า **หลักคุณธรรม**อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.98$) และ**หลักนิติธรรม**อยู่ในระดับมากอันดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.81$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.78$) หลักการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.73$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.69$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.67$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.65$) หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.32$) และหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.30$) พบว่ามีการนำมาใช้ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

1.2.1 **หลักนิติธรรม** องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักนิติธรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีเพียงข้อประชาสัมพันธ์ระเบียบและกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง

1.2.2 หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดับมาก โดยข้อมุ่งส่งเสริมคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.13$) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 และข้อมีกิจกรรมการทำบุญและบริจาคเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.90$) อยู่ในระดับมากอันดับสุดท้าย

1.2.3 หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความโปร่งใสมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีข้อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าตรวจการเงิน-การคลัง ($\bar{X} = 3.46$) และข้อแสดงข้อมูลการเงิน-การคลังอย่างเป็นปัจจุบันต่อสาธารณะ ($\bar{X} = 3.44$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.2.4 หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.95$) ข้อจัดประชุมประชาคมเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.93$) ข้อแต่งตั้งประชาคมร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง ($\bar{X} = 3.88$) และข้อมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.68$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภา ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง

1.2.5 หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อใส่ใจต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ($\bar{X} = 3.86$) ข้อจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.83$) และข้อมีจุดรับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อแก้ไขปัญหอย่างทันเหตุการณ์ ($\bar{X} = 3.49$) และสามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้ ($\bar{X} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.2.6 หลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อณรงค์ให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างประหยัด ($\bar{X} = 3.94$) ข้อใช้ทรัพยากร/งบประมาณอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.77$) และข้อจัดลำดับความเร่งด่วนของโครงการ ($\bar{X} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 3.45$) อยู่ในระดับปานกลาง

1.2.7 หลักการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการบริหารจัดการมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) โดยพิจารณาพบว่า ทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดับมาก โดยข้อปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนอย่างถูกต้องเพื่อประโยชน์สาธารณะ

($\bar{X} = 3.87$) เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือข้อที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อบริการประชาชน ($\bar{X} = 3.84$)

1.2.8 หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อส่งเสริมด้านการศึกษาและฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 รองลงมาคือข้อให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ ($\bar{X} = 3.69$) ส่วนข้อการใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.49$) มีการใช้แค่ระดับปานกลาง

1.2.9 หลักองค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักองค์การแห่งการเรียนรู้มาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีการประชุมและสัมมนาเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.50$) ข้อมีการบูรณาการความรู้ในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.46$) ข้อทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ($\bar{X} = 3.26$) ข้อมีการสอนงานโดยผู้รู้และมีประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.22$) และข้อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ($\bar{X} = 3.06$) ตามลำดับ

1.2.10 หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีเครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.50$) ข้อใช้เทคโนโลยีจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.49$) ข้อใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ($\bar{X} = 3.41$) ข้อพัฒนาทักษะของผู้ใช้งานเครือข่ายสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.31$) และข้อประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานได้ทางเครือข่ายสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ

1.3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) โดยพิจารณาตามแบบภาวะผู้นำพบว่า ทุกแบบมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้นำแบบบงการ ($\bar{X} = 3.39$) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.20$) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.08$) ผู้นำแบบให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ จำแนกแต่ละแบบ สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ภาวะผู้นำแบบบงการ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบบงการโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อผู้นำสื่อสารกับท่านในลักษณะสั่งการ ($\bar{X} = 3.68$) และข้อความสัมพันธ์ของท่านกับผู้นำเป็นแบบเจ้านายกับลูกน้อง ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ ส่วนอีก 3 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมักสั่งงานท่านโดยใช้อำนาจคิดและตัดสินใจเพียงคนเดียว

($\bar{X} = 3.39$) ข้อเสนอแนะกำหนดกฎเกณฑ์ขั้นตอนการทำงานให้ท่านอย่างมีมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.12$) และข้อเสนอแนะควบคุมการทำงานของท่านอย่างเข้มงวด ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ

1.3.2 ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) โดยพิจารณาจากข้อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อเสนอแนะใส่ใจในงานและชีวิตส่วนตัวของท่าน ($\bar{X} = 3.04$) ข้อเสนอแนะมีความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือท่านอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 2.91$) ข้อเสนอแนะสามารถไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งให้ท่านได้ ($\bar{X} = 2.85$) ข้อเสนอแนะส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าของท่าน ($\bar{X} = 2.84$) และข้อที่ท่านรู้สึกคุ้นใจและไว้วางใจต่อผู้นำ ($\bar{X} = 2.72$) ตามลำดับ

1.3.3 ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) โดยพิจารณาจากข้อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อเสนอแนะของท่านมุ่งการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.45$) ข้อในการทำงานท่านและผู้นำยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.18$) ข้อเสนอแนะเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.13$) ข้อท่านและผู้นำมีการประชุมและปรึกษารื้อกันเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

1.3.4 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) โดยพิจารณาจากข้อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อเสนอแนะมอบหมายงานให้ท่านเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.37$) ข้อเสนอแนะกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายในการทำงานให้ท่าน ($\bar{X} = 3.17$) ข้อเสนอแนะของท่านมีมาตรฐานการทำงานที่สูง ($\bar{X} = 3.15$) ข้อเสนอแนะมีการประเมินการทำงานของท่านเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.13$) ข้อเสนอแนะกล้าชื่นชมและคำหนิท่านในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.12$) ข้อท่านได้รับการส่งเสริมประสบการณ์การทำงานจากผู้นำ ($\bar{X} = 2.84$) ผู้นำมีความสามารถโน้มน้าวและสร้างแรงจูงใจให้กับท่าน ($\bar{X} = 2.81$) ตามลำดับ

1.4 ผลการทดสอบสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.4.1 ภาวะผู้นำแบบบงการ ภาวะผู้นำแบบบงการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบบงการมี

ความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.4.2 ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนมีความสัมพันธ์ กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.4.3 ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.4.4 ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

2.1 ธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

2.1.1 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำแนวทางของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาปรับใช้กับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะมีการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการทุกปี

2.1.2 อันดับการนำหลักธรรมมาภิบาลมาใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดบุรีรัมย์ เรียงตามลำดับได้ดังนี้

1) หลักคุณธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดับมาก โดยข้อมุ่งส่งเสริมคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ($\bar{X} = 4.13$) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงความดีงามในจิตใจของผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ยังคงมีอยู่ บ่งบอกถึงความใกล้ชิดกับพุทธศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนข้อมีกิจกรรมการทำบุญและบริจาคเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.90$) อยู่ในระดับมากอันดับสุดท้าย อาจเนื่องมาจากภารกิจที่มากและเวลาที่จำกัดขององค์กร ส่วนใหญ่จึงมีกิจกรรมเฉพาะวันสำคัญทางพุทธศาสนา

2) หลักนิติธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักนิติธรรมมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดตั้งขึ้นตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด การปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีเพียงข้อประชาสัมพันธ์ระเบียบและกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบ ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรด้านกฎหมาย

3) หลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เนื่องจากการมีส่วนร่วมของประชาชนคือหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยและวัฒนธรรมธรรมาภิบาล ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จึงมุ่งเน้นการทำงานให้ตรงตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ($\bar{X} = 3.95$) ข้อจัดประชุมประชาคมเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.93$) ข้อแต่งตั้งประชาคมร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้าง ($\bar{X} = 3.88$) และข้อมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.68$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มหาตมะคานธี ซึ่งกล่าวไว้ว่าประชาชนประหนึ่งราก รัฐเสมือนผล ถ้ารากมีรสหวานผลก็ย่อมหวานปานๆ กัน ส่วนข้อให้ประชาชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมสภา ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง อาจด้วยข้อจำกัดด้านสถานที่ประชุม งบประมาณ และค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประชาชน

4) หลักการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการบริหารจัดการมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) โดยพิจารณาพบว่า ทุกข้อถูกนำมาใช้ในระดับมาก เนื่องจากกระแสการบริหารภาครัฐแนวใหม่ หน่วยงานภาครัฐจึงมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ รวมถึงต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ในการบริหารจัดการองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Jack Welch ในการให้ความสำคัญกับวิสัยทัศน์ ที่ว่า ผู้นำไม่เพียงทำให้ลูกน้องมีวิสัยทัศน์เท่านั้น แต่ต้องยึดถือและปฏิบัติเองด้วย ผลการวิจัยข้อปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนอย่างถูกต้องเพื่อประโยชน์สาธารณะ ($\bar{X} = 3.87$) อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือข้อที่มีการลดขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อบริการประชาชน ($\bar{X} = 3.84$) ซึ่งก็เป็นไปตามแนวคิดการบริการสู่ความเป็นเลิศ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 ที่มีเป้าหมายการบริหารราชการ คือ ข้อที่(4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น

5) หลักความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความคุ้มค่ามาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะการนำแนวทางตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายการบริหารราชการ คือ ข้อที่(2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ และข้อ (3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อบรรณรักษ์ให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานอย่างประหยัด ($\bar{X} = 3.94$) ข้อใช้ทรัพยากร/งบประมาณอย่างคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.77$) และข้อจัดลำดับความเร่งด่วนของโครงการ ($\bar{X} = 3.61$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 3.45$) อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากความไม่พร้อมด้านงบประมาณ บุคลากร และอำนาจหน้าที่ตามกรอบกฎหมาย

6) หลักความโปร่งใส องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความโปร่งใสมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีความกระตือรือร้นในการประชาสัมพันธ์ข้อบังคับและการจัดเก็บภาษีให้ประชาชนทราบอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีหน่วยงานตรวจสอบภายในองค์กร เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีข้อสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเข้าตรวจการเงิน-การคลัง ($\bar{X} = 3.46$) และข้อแสดงข้อมูลการเงิน-การคลังอย่างเป็นปัจจุบันต่อสาธารณะ ($\bar{X} = 3.44$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ เนื่องจากข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง ต้องแสดงอย่างระมัดระวัง และในแต่ละปีสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินไม่สามารถเข้าตรวจได้ทุกแห่ง เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนมาก

7) หลักความรับผิดชอบ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักความรับผิดชอบมาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เพราะการนำแนวทางตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มาปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายการบริหารราชการ คือ ข้อที่(5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ และข้อ (6) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อใส่ใจต่อปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ($\bar{X} = 3.86$) ข้อจัดบริการสาธารณะอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.83$) และข้อมีจุดรับเรื่องราวร้องทุกข์ประจำหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อแก้ไขปัญหาย่างทันเหตุการณ์ ($\bar{X} = 3.49$) และสามารถบริหารจัดการความขัดแย้งได้ ($\bar{X} = 3.42$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ อาจเนื่องจาก งบประมาณที่จำกัด และความขัดแย้งทางการเมือง

8) หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มาใช้โดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า ข้อส่งเสริมด้านการศึกษาและฝึกอบรม ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 รองลงมาคือข้อให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์ ($\bar{X} = 3.69$) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนองค์กร ตามแนวคิดด้านทุนมนุษย์ (Human Capital) ส่วนข้อการใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.49$) มีการใช้แค่ระดับปานกลาง เนื่องจากปัญหาการว่างงานและความต้องการงานทำจนไม่คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมเป็นธรรม

9) หลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีเครือข่ายสารสนเทศที่ทันสมัย ($\bar{X} = 3.50$) ข้อใช้เทคโนโลยีจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.49$) ข้อใช้เทคโนโลยีเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการบริการ ($\bar{X} = 3.41$) ข้อพัฒนากิจกรรมของผู้ใช้งานเครือข่ายสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.31$) และข้อประชาชนสามารถติดต่อกับหน่วยงานได้ทางเครือข่ายสารสนเทศ ($\bar{X} = 2.90$) ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องจาก เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้การพัฒนาระบบและบุคลากรด้านนี้ดำเนินการอยู่ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

10) หลักองค์การแห่งการเรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีการนำหลักองค์การแห่งการเรียนรู้มาใช้โดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) โดยทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อมีการประชุมและสัมมนาเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.50$) ข้อมีการบูรณา

การความรู้ในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.46$) ข้อทุกคนกล้าแสดงความคิดเห็นในการทำงาน ($\bar{X} = 3.26$) ข้อมีการสอนงานโดยผู้รู้และมีประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.22$) และข้อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ($\bar{X} = 3.06$) ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ยังต้องมีการส่งเสริมพัฒนา ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้มากขึ้น รวมไปถึงให้ความสำคัญกับกระบวนการนวัตกรรม ตามแนวคิด รองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต ซึ่งมีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรก ตระหนักถึงความจำเป็นของ นวัตกรรม ขั้นตอนที่สอง การจุติประกายนวัตกรรม ขั้นตอนที่สาม การสร้างนวัตกรรม ขั้นตอน ที่สี่ การนำเอานวัตกรรมไปใช้

2.2 ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

2.2.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ใน ภาพรวมพบว่า ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำโดยรวมใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) โดยพิจารณาตามแบบภาวะผู้นำพบว่า ทุกแบบมีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง ได้แก่ ผู้นำแบบขงการ ($\bar{X} = 3.39$) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.20$) ผู้นำแบบมุ่ง ความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.08$) ผู้นำแบบให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ให้เห็น ว่า ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และหัวหน้าส่วน ต่างๆ ซึ่งมีบทบาทชี้นำองค์กร ต่างปฏิบัติงานตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ในองค์กร ภาครัฐที่มีระเบียบขั้นตอนค่อนข้างมาก ต้องสั่งงานตามสายการบังคับบัญชา และไม่สามารถคิด ตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างฉับพลัน เพราะไม่ใช่บริษัทจำกัด รวมถึงองค์การบริหารส่วน ตำบลไม่เป็นอิสระจากการเมืองอย่างแท้จริง ทำให้บางครั้งผู้บริหารปฏิบัติงานขาดจากความเป็น ตัวตนที่แท้จริง

2.2.2 การจัดอันดับ ภาวะผู้นำของผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดบุรีรัมย์ เรียงตามลำดับดังนี้

1) ภาวะผู้นำแบบขงการ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด บุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบขงการโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) โดยพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อผู้นำสื่อสารกับท่านในลักษณะสั่งการ ($\bar{X} = 3.68$) และข้อความ สัมพันธ์ของท่านกับผู้นำเป็นแบบเจ้านายกับลูกน้อง ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้นำส่วนใหญ่ยังเน้นการใช้อำนาจและต้องการให้ผู้ใต้บังคับบัญชายำเกรง ส่วนอีก 3 ข้อ อยู่ ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมักสั่งงานท่านโดยใช้อำนาจคิดและตัดสินใจเพียงคนเดียว ($\bar{X} = 3.39$) ข้อผู้นำกำหนดกฎเกณฑ์ขั้นตอนการทำงานให้ท่านอย่างมีมาตรฐาน ($\bar{X} = 3.12$) และข้อผู้นำ

ควบคุมการทำงานของท่านอย่างเข้มงวด ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากองค์กรของรัฐไม่ใช่บริษัทจำกัด การคิดตัดสินใจ และความใส่ใจจึงมีไม่มาก

2) ภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) โดยพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำของท่านมุ่งการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 3.45$) ข้อในการทำงานท่านและผู้นายอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.18$) ข้อผู้นำเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.13$) ข้อท่านและผู้นำมีการประชุมและปรึกษารื้อกันเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเพราะผู้นำแต่ละคนต่างต้องทำงานอย่างระมัดระวังภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

รวมถึงปริมาณภารกิจงานที่มากและเวลาที่มีจำกัด

3) ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) โดยพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำมอบหมายงานให้ท่านทำเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.37$) ข้อผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายในการทำงานให้ท่าน ($\bar{X} = 3.17$) ข้อผู้นำของท่านมีมาตรฐานการทำงานที่สูง ($\bar{X} = 3.15$) ข้อผู้นำมีการประเมินการทำงานของท่านเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.13$) ข้อผู้นำกล้าชื่นชมและตำหนิต่านในสถานการณ์และเวลาที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.12$) ข้อท่านได้รับการส่งเสริมประสบการณ์การทำงานจากผู้นำ ($\bar{X} = 2.84$) ผู้นำมีความสามารถโน้มน้าวและสร้างแรงจูงใจให้กับท่าน ($\bar{X} = 2.81$) ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงว่า ตัวผู้นำยังให้ความสำคัญไม่มากในการสร้างนวัตกรรม เพื่อบุคคล ทีมงานและองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ตามแนวคิดรองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต

4) ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุน ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) โดยพิจารณารายชื่อพบว่าทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อผู้นำใส่ใจในงานและชีวิตส่วนตัวของท่าน ($\bar{X} = 3.04$) ข้อ ผู้นำมีความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือท่านอย่างจริงใจ ($\bar{X} = 2.91$) ข้อผู้นำสามารถไกล่เกลี่ยและแก้ไขปัญหาคัดแย้งให้ท่านได้ ($\bar{X} = 2.85$) ข้อผู้นำส่งเสริมและพัฒนาความก้าวหน้าของท่าน ($\bar{X} = 2.84$) และข้อท่านรู้สึกอุ่นใจและไว้วางใจต่อผู้นำ ($\bar{X} = 2.72$) ตามลำดับ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าวัฒนธรรมไทยที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา กรุณา มีกัลยาณมิตร เริ่มน้อยลงทุกวัน เปลี่ยนเป็นสังคมแห่งผลประโยชน์

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาล

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับต่ำ อาจเป็นเพราะว่า ในองค์กรภาครัฐมีองค์ประกอบหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านการบริหารงาน และด้านพฤติกรรมของคน ซึ่งผู้นำเป็นเพียงกลไกหนึ่งขององค์กร แต่ก็ยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เมื่อแยกตัวแปรอิสระที่ศึกษาพบว่า

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบบงการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่าการใช้อำนาจของผู้นำมีผลต่อการนำธรรมาภิบาลใช้น้อยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบบงการมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักคุณธรรม ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้นำไม่สามารถใช้อำนาจบังคับให้คนเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับแนวพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ที่ว่า “ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบให้การสนับสนุนของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบให้การสนับสนุนมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักนิติธรรม ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะว่า องค์กรภาครัฐจัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย มีการกำหนดกรอบอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน และต้องปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบกฎหมายที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Bureaucracy ของ Max Weber

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำแบบนี้มีผลต่อการนำหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ มาใช้ในองค์กร เนื่องจากจะต้องมีการ

แลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ขอมริบฟังซึ่งกันและกันด้วยเหตุด้วยผล เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ตามแนวคิดรองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ ธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในทิศทางเดียวกันระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จส่งผลต่อการนำธรรมชาติตามหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ มาใช้เพื่อพัฒนาและสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ นำพ้องค์กรให้ประสบความสำเร็จ ตามแนวทางการบริหารภาครัฐแนวใหม่

ดังนั้น ถึงแม้ว่าผู้นำจะเป็นเพียงกลไกหนึ่งขององค์กร แต่ก็มีความสำคัญที่จะกำหนดทิศทางและนำพ้องค์กรไปสู่ความสำเร็จได้ ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ และกำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน เพราะฉะนั้นทั้งหลักธรรมชาติและธรรมชาติของผู้นำจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เราต้องการผู้นำที่มองผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ ท่ามกลางการต่อสู้ด้านทุนมนุษย์และปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ตามแนวทาง พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้และการค้นคว้าศึกษา ดังนี้

3.1 การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชน

3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักธรรมชาติมาใช้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักคุณธรรมอยู่ในระดับมากอันดับที่ 1 ($\bar{X} = 3.98$) และหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมากอันดับที่ 2 ($\bar{X} = 3.81$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.78$) หลักการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.73$) หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.69$) หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.67$) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.65$) หลักการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนหลักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.32$) และหลักองค์การแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.30$) พบว่ามีการนำมาใช้ในระดับปานกลาง

การนำไปประยุกต์ใช้ ควรปฏิบัติดังนี้

- 1) การออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม หรือมีการทำประชาคม
- 2) ส่งเสริมคนดีมีคุณธรรม ให้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาองค์กร
- 3) ส่งเสริมพัฒนาระบบและบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารในองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว พร้อมจัดทำ website หน่วยงาน
- 4) จัดประชุม อบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน เป็นประจำ
- 5) สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมรักษาผลประโยชน์สาธารณะแก่ประชาชน
- 6) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ที่ชัดเจนขององค์กร
- 7) ตระหนักและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านทุนมนุษย์
- 8) ให้หน่วยงานตรวจสอบภายในมีอิสระในการทำหน้าที่
- 9) นำแนวทางการสร้างองค์กรสมัยใหม่ ตามตัวแบบห้าเอส (5'S Model) ของรองศาสตราจารย์ ดร.เสนห์ จุ้ยโต มาปรับใช้
- 10) ประชาสัมพันธ์ระเบียบและกฎหมายต่างๆ ให้ประชาชนทราบทางวิทยุกระจายเสียง หรือจัดทำเป็นแผ่นพับ
- 11) จัดทำบอร์ดแสดงข้อมูลด้านการเงิน-การคลัง เป็นไตรมาส
- 12) มีหนังสือเชิญตัวแทนประชาชนเข้าร่วมประชุมสภา
- 13) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองในพื้นที่
- 14) ให้ทุนสนับสนุนในการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ

3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีภาวะผู้นำโดยรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) โดยพิจารณาตามแบบภาวะผู้นำพบว่า ทุกแบบมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้นำแบบบงการ ($\bar{X} = 3.39$) ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.20$) ผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จ ($\bar{X} = 3.08$) ผู้นำแบบให้การสนับสนุน ($\bar{X} = 2.87$) ตามลำดับ

การนำไปประยุกต์ใช้ ควรปฏิบัติดังนี้

- 1) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดฝึกอบรมหลักสูตร ภาวะผู้นำ แก่ ผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล
- 2) ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในการเลือกผู้นำเข้ามาบริหารองค์กร

3) มีกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบล

4) จัดประชุมผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลทุกเดือน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรวิจัยเรื่องภาวะผู้นำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น

3.2.2 ควรวิจัยเรื่องหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น

3.2.3 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกการใช้แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์

3.2.4 ควรทำการวิจัยเรื่องดังกล่าวในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่นๆหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น ที่ประสบความสำเร็จหรือได้รับรางวัลธรรมาภิบาล

